ORATIO HABITA AD PATRES CONCILII Tridentini dominica prima quadragesimæ anni. 1547. per fratrem Georgium de sancto Iacobo ordinis prædicatorum conuentus sancti Dominici Olysbonensis.

EXORDIVM.

TANTA est altitudo & sublimitas mysteriorum regni Dei Reuerendiss. ac Illustriss. Dñi, pastores quiũ Christi, patres optimi, tãta inquã est mysterioꝝ Dei sublimitas, profunditas, & inscrutabilitas, & ad ea intelligenda, tã humile & imbecille ingenium nostrũ, tam hebes, tam obtusum: ut Paulus apostolus, doctor gentium, uas electionis, qui uidit arcana Dei, & plus omnibus laborauit, fateri cogatur, non esse nos sufficiẽtes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra (inquit) ex Deo est. Et ueritate 2. Cor. 3.
reuelante didicimus, illos mentis oculos esse beatos: qui digni sunt uidere, quæ multi Reges iusti & prophetæ uoluerunt uidere, & non uiderunt, audire, & non audierunt, illos solos esse felices, quibus datum est, nosse mysterium Regni Dei. Nam cæteris qui foris sunt (inquit) omnia in parabolis fiunt, omnia in parabolis dicuntur, Videntes, non uident, Audientes, non audiunt, et loquentes, non intelligunt, nec quæ loquunt, nec de quibus affirmant. Potissimum si de tentationibus agatur, quas paucissimi intelligunt, cum tamen omnes ubiq; tententur: & tunc maxime, quando se tentari minime arbitrantur. At animales homines (quorum infinitus est numerus) non percipiunt, quæ sunt spiritus, nec possunt intelligere, quia spiritualiter examinantur. Ad hæc tanta est uestra dignitas, authoritas, & maiestas ecclesiarum principes, q in tanto uestro conspectu dicere, doctissimus quisq; quantũuis sufficientissimus merito dubitaret, timeret, recusaret, quanto magis is, qui omnium dicendi partium expers, de rebus grauissimis dicturus, sufficientiam nullam habet? quaobrem multiplici hoc iure, magis nunc q̃ unquã, refugere nos oportet ad Deum optimum maximũ, fontem luminis, patrem misericordiarum, adeamus necesse est ad thronum gratiæ eius, ut precibus Virginis matris sanctorumq; omnium, misericordiam cõsequamur, & gratiã inueniamus in auxilio opportuno, ne de tentationibus audituri, audiendo, aut dicendo tentemur. ipse enim est refugium nostrum & uirtus, adiutor in opportunitatibus in tribulatione. qui surdos facit audire, & mutos loqui. Qui spiritus cũ sit, ubi uult, & q̃n uult, spirat, & facit ut uox ipsius audiat, qui in deserto ex dura & arida petra fluẽtes dulces aquas populo suo eduxit. qui deniq; q̃n beneplacitũ est in oculis maiestatis eius, diu steriles, aliq̃n tandẽ fœcundos facit. quia deus sciẽtiaꝝ dñs est, & ipsi reuelant nõ solũ facta & uerba, sed etiam cogitationes, uerum ut dicendi audiendiq; gratiã facilius impetremus, ecclesiæ quæ repulsam nescit, hymnidica utamur oratione, cum ea dicentes, paucis mutatis.

Luc. 10. Mat. 13. Luc. 8. 1. ad Thi. 1. 1. Cor. 2. Hebre. 4. Psal. 45. Mar. 7. Ioan. 3. Num. 20. 1. Reg. 2.

Hymnus quadragesimæ. Audi benigne conditor, nostras preces & gemitus,
In ipso mei officij fusas nunc exordio.
Scrutator alme cordium, infirma tu scis uirium.
Ad te conuerso exhibe locutionis gratiam.
Multum quidem deficimus, sucurre confitentibus,
Ad laudem tui nominis, confer loquelam timidis.
Sic opus extra perfici, dona tuis per gratiam,
Ebibat ut mens sobria de fonte prorsus luminum.
Præsta beata trinitas, concede simplex unitas,
Vt fructuosa sint tuis hæc labiorum munera. Amen.

PRIMA PARS.

IN deserto huius mūdi inuio, arido, & inaquoso, in quo tot sunt feræ, uenenariꝗ; serpētes, atꝗ; dracones flatu adurētes, in quo filij Adæ nō nisi in sudore uultus uescunt pane suo, & maledicta terra in opere ipsorū sua sponte tribulos germinat, atꝗ; pungentes spinas, nō modica præualuit esuries famesꝗ; pergrandis. Propter quam filij Israel dei terram promissionis spūs melle & lacte manantē patribus quidem promissam, à filijs autē possessam, frequenter egredi coguntur: Aegyptumꝗ; intrare, ut seruiant Pharaoni in operibus duris luti & lateris. Propter quam filius familias domum patris egressus, consumptisꝗ; bonis hæreditatis paternæ, adhæret ciui regionis longinquæ, ut porcos pascat, eoꝗ; deueniat, quod cupiens implere uentrē de siliquis quas porci manducant, nemo illi det. fames pergrandis, dura, & molesta nimis. Concupiscentiam dico carnis oculorū, ac superbiam uitæ, præter quæ tria nihil esse in deserto huius mūdi scribit discipulus ille, quem diligebat Iesus. Hac maledicta fame quam primū quis esurit, statim accedit tentator, qui nullam unquam prętermittit occasionē, siue enim cū Christo corpus ieiunet, aut cum Adam aius concupiscat, siue spūs incipiat, aut caro deficiat, mox adest, qui tentat, aut inde prouocatus pp suam ipsius malitiā, aut hinc uocatus pp nostrā ipsoꝶ insipientiā. Sic ergo famescentibus nobis subito cum suis ex his quę delectant inescatis hamis infernalis piscator accedit, & ob escam creaturarum ita pro dolor capiuntur hoīes, ac si creaturę Dei in odium factæ fuissent, & in tentationē aīæ hoīum, & in muscipulam pedibus insipientium. hic.n. est robustissimus ille hoīum uenator atꝗ; piscator, animabus semper insidians, qui suos hamos, laqueos, & retia ubiꝗ; locoꝶ tendit atꝗ; expandit, ut in medio laqueoꝶ ambulantibus hoībus, cadant in retiacula eius peccatores, serpens antiquus, callidior cunctis animātibus terrę, qui sua calliditate primos nostros decepit parentes. Spiritus immundus, ambulans per loca arida & inaquosa, qui tanquam leo rugiēs (inquit princeps apostoloꝶ) circuit, quęrens quem uiuum deuoret. Viuos enim christianos filios Dei quęrit, qui in mortuis Iudæis ac paganis requiē

Gene. 3. *Exo. 1.* *Luc. 15.* *1. Ioan. 2.* *Sap. 14.* *Gen. 3,* *Mat. 12.*

non inuenit, hic denique est dementator animarum, hoium incantator, incantans non sapienter, qui toto malignitatis spiritu dementare, incantare, decipere, & ut perdat, illaqueare non cessat. Cuius dementationes, incantationes, laqueos, & deceptiones solus ille detegere potuit, qui plenus gratiæ & ueritatis, solus est lux uera, illuminãs oẽm hoiem uenientẽ in hunc mundum. Ioan. 1. In quo solo sunt oẽs thesauri sapientię et sciẽtię Dei, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum. Coloss. 2. Qui in hoc natus est, ad hoc uenit, & in hoc apparuit, ut dissoluat opa diaboli. Esai. 7. 1. Ioan. 3. Qui etiã propterea hodie ductus à spiritu in desertum ut tentatus à Diabolo omnes ipsius dissolueret laqueos et tentationes. Mat. 4. Quatenus qui propter nos homo factus, pro nostro exemplo circuncisus & baptizatus fuerat, sua quoq; tentatione nos erudiret, qui pro nostra salute moriturus erat. Lu. 2. et. 3. Vt prius nos doceret ignitorum serpentum uitare morsus & uulnera, qui postea (ut æneus serpens olim) in cruce exaltandus erat, ut percussi à serpentibus non perirent, sed aspicientes in eum, haberent uitam æternam. Num. 21. Ioan. 3. Quo etiam tpe suos docturus erat uigilandũ & orandum esse, ne intretur in tentationem. Mat. 26. Quãdoquidem in deserto huius mũdi quandiu orando ad deũ, eleuatas manus habemus, uincimus Amalec, sin minus, ab eo superamur. Exo. 17. Ioan. 13. Itaque noster dñs & magister (est etenim) hodie exemplum dat nobis, ut quemadmodum in tẽtationibus ipse fecit, ita & nos faciamus. Et sicut aquila prouocans ad uolandum pullos suos, & ante eos uolitans, hodie docet suos fideles ambulare super aspidem & basiliscum, conculcare leonem & draconem. Deu. 32. Psal. 90. Docet fugere à facie arcus, ut liberentur electi, illudentes illi magno draconi, qui formatus est ad illudendum ei. Psal. 59. et 103. Docet ex tribulis & spinis dulces nutriẽtes uuas & ficus colligere. Quasi ex pungentibus tentationum spinis floridas uictoriæ coronas sibi comparare. Docet deniq; ita mortiferas diaboli bibere tentationes, ut earũ letale uenenũ credentibus tentatis non noceat. Mat. 16. Et in primis ne in solo pane uicturos se se existimantes homines, uelint rerum mutationes fieri propter famem & uentrem, quoniam miracula seu communium legum dispensationes non propter escam & uentrem, qui destruentur, non propter carnem & sanguinem qui cum matre & filijs Zebedei nesciunt, quid petunt, 1. Cor. 6. Mat. 20. sed propter superioris ordinis bonũ, utilitatem scilicet aiarum & gloriam dei sunt facienda. Tametsi dñm hic etiam aliud docere intelligere possimus. Nempe ne homines prætextu alicuius famis seu passionis (quod in continentium seu fragilium est) duros uitiorũ lapides à tentatore quidẽ ostensos, per necessitatem aũt aut cõmoditatem aliquam ueluti in panes conuersos, deglutire uelint, id qđ faciunt illi, q decimantes mentam, rutam, & oẽ olus, prętermittentes interim quę grauiora sunt legis, iudicium, fidẽ, charitatẽ, & misericordiam, excolantes culicem, camelũ diglutiunt. Deinde existẽtes in templo dei, quippe qui ex altario uiuunt, quia altario deseruiunt, potissimũ cũ supra pinnaculũ sunt tẽpli, Luc. 11. & Mat. 23. docet cœlestis disciplinæ & securitatis magister, ne decepti à diabolo (qđ ad ignorantes pertinet) persuasi textibus male

citatis,& distorte intellectis,aut dispensationibus causas et sufficientiã(quas habent)supplentibus se precipitent,ut conterantur,illorum sequentes opinionem,qui non diiudicantes ius diuinũ ab humano, præcepta diuina,humana,dispensatores, dominos arbitrantur. Qui pro comperto habentes personalibus obligationibus per alios posse fieri satis, quasi per substitutos liceret ingredi cœlum,& possidere:Non distinguentes inter fidelem dispensationem & crudelem dissipationem,putant licere iure poli quidquid licitũ est & permittitur iure fori. Vocitantes nihilominus unionẽ ad uitam, etiã eam,quę irrationabilis est, & uere dissolutio ad mortẽ. Quorum dãnatio iusta est, qui propterea ita absurde opinantur, quia in eadem damnatione

Iere.8 sunt.De qualibus scribit Iere. propheta quomodo dicitis sapientes nos sumus,& lex domini nobiscum est?Vere mendacium operatus est mendax,

Esai. 3. stilus scribarum.Et Esa. popule meus,qui te beatũ dicunt, ipsi te decipiunt. In monte demũ constitutos quos scilicet natura ipsa,probitas,res bene gesta aut certe humana industria in sublimitate constituit(qui quanto in loco

August. in regula. superiori,tanto in periculo maiori uersantur)suo exẽplo admonet is,cuius omnis actio nr̃a est instructio, ut summa uigilantia maximoq; zelo diuino studeant honori:Dęmonio meridiano cum rigore resistant. Aperte tentationi uiriliter repugnent. Maxime Christi domini, sacerdotes dei altissimi, ecclesiaꝝ prelati,quos Satanas frequentius tentat,turpius,apertius, & uehementius, Vt legem contemnendo(quod malitię foret)in aliorũ scandalum & suam perditionem cadant,& Satanam adorent,prętextu uidelicet glorię regnoꝝ mundi,quę Satanas ipse in alto eleuatis,principibus,sacerdotibus, episcopis,& prælatis,& callidissime mathematice ostendit,& ut mendacissimus est,mendacissime promittit,ut saltem per mendacia et mathematicas promissiones, per stultas & somniatas ambitiones columnas Ecclesiæ in multorum pernitiem cadere faciat (quæ est ipsius gloria.)Nam qui uolunt

1.ad Th.6 diuites fieri (inquit apostolus Paulus)incidunt in tentationem & laqueum diaboli,& desideria multa inutilia & nociua, quæ mergunt hoĩes in interiritum & perditionem.Radix enim omnium malorum est cupiditas,quam quidem appetentes, errauerunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis.

Psal. 44. Nihil,amissa fide sibi retinentes, quod præterea possint amittere. Deniq; speciosus forma præ filijs hominum in cuius labijs, præ consortibus suis, diffusa est grã.Hodie primo accingit gladiũ suũ super femur suũ potentissi-

Ephe.6. me. Et in ore gladij oẽs inimici laqueos & tentationes pręscindẽs præscindendosq; docens,in gladio spiritus quod est uerbũ Dei, & spiritu oris sui,

Ioan. 12. uicit principem huius mundi, post pauca foras eijciendum. Vt merito de iudicio arguẽdus sit,omnis qui posthac principi tenebrarum cesserit, illiq;

Ioan.16. seruierit,qui iam iudicatus,uictus,& superatus,foras eiectus est.

Superest ut obiter & intranscursu grauiora nocumenta referamus, quæ per suas tentationes populo Christiano intulit draco hic flatu adurens. Et cum breuitate de eorum remedijs agamus, quæ à dominationibus uestris

efflagitamus

efflagitamus omnes. Si tñ (quod in principio non in medio facere debui) prius precatus fuero Reuerendiss. ac Illustriss. dñationes uestras, ut uestro more, & pro uestra ĩ omnes solita humanitate, me quoq; (licet indignum) benigne audientes, ea que dixi, & dicturus sum æqui boniq; consulatis.

SECVNDA PARS.

EXPLORATA res est, autenticis historijs ac rerũ monumentis facta conspicua, & nobis tam comperta utinã non fuisset, Populũ christianũ, qui (iuxta Esaiæ uaticiniũ) olim sedebat in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulenta, probans quę est uoluntas Dei bona bene placens & perfecta, iam ab annis multis ob draconis tẽtationes cœpisse descendere à Ierusalẽ in Ierícho, cœpisse declinare ab ea inqua erat, pacis uisione, ut appropinquaret Iericho, quę luna interpretatur, ut. s. lunę appropinquans, ut luna decrescere posset, minui, & obscurari. Et qđ magis in admirationẽ adducit, eo amplius (ut luna) decrescit & obscuratur. Populus christianus, quo magis accedit & appropinquat soli iustitiæ ad iudicium uenturo, quę res si admodũ (ut incępit) procedat, ipsius solis iustitiæ eclipsim propediem nobis futurã, merito formidare debemus, & ĩ foribus esse eam quã Paulus scripsit futurã, generalem discessionem, Vt reueletur homo ille peccati filius perditionis, qui aduersaẽ, & extollitur supra oẽ quod diciẽ deus. Maxime quia iam senescente ac delirante mũdo, nimiũ aduesperascit, nimiũ inclinata est dies, longęq; umbræ. Et quasi nõ maximũ malum fuisset, à patribus suis degenerasse populum Christianũ, & non esset durum & amarum ualde uel parum recessisse eum à deo suo, astutia & tentationibus draconis præterea factum est, ut etiam inciderit ĩ latrones, hoĩes cupidos, crudeles, famelicos, insatiabiles, impersuasibiles, inexorabiles, graues. s. magistratus, impios principes, & infideles prælatos. Nec tamen de bonis loquor, cum graues, impios, aut infideles nomino, sed eos intelligo, qui nõ dispensatores, ut reuera sunt, dño suo strictam reddituri rationẽ, sed absolutos dños se eẽ falsò statuentes, tanq; lupi famelici, & leones parati ad prædam, irruerunt in populum dñi, in dominicas oues, qui eius diuitijs, obsequijs, lacte & lana non contenti, etiam despoliauerunt eum uestibus suis pretiosis, illis prælatis, doctoribus, sacerdotibus, & religiosis eum priuando, quibus (ut uestibus gloriæ suæ) olim protegebatur populus dñi, effectus decorus totusq; gloriosus. Quandoquidem huius rei causa diligentissime curauit, sicut & curat satanas, ut prelaturę dignitates, pinguia sacerdotia, maiora officia conferanẽ non dignis, nõ doctis, non probis, non deniq; expertis senibus ac zelosis, sed econtra indignis, indoctis, discolis, & etiam pueris, ut ob illorũ quidem absentiam, horum aũt corruptos mores et insolẽtiam facile possint abusus introduci, & abusibus magnis populus uulnerari. magnis ergo abusuum plagis impositis, & ob amissas tot prouincias, & tam debilitatã fidem, semiuiuo relicto populo christiano, abierunt nostri latrones, utiq; cum latrone

Marginal notes: Esai. 32. — Roma. 12. — Luc. 10. — 2. The. 2.

Psal. 52. Iuda,& cum eis qui deuorãtes plebem Dei ut cibũ panis, nolentesq; intel-
Iob.21. ligere ut bene agerent,dixerunt deo:recede à nobis,scientiam uiarum tuarũ
nolumus. Cum aũt sic dispoliatus, uulneratus, semimortuus, annis multis
hactenus iacuisset populus dñi, quo magis incãtantis draconis apparerent
demẽtationes:descẽdit sacerdos,descẽdit leuita,illi uidelicet,quorũ erat,affli
cto cõpati & mederi, & (nequã ob rei ignorãtiã possent adferre excusatio-
nẽ)uiso eo,uiso inquã uulnerato,uiso semimortuo,pręterierũt,nullo adhi-
bito remedio, nulla habita compassione.pręterierunt inquam,et abierunt
Mat.22. alius in uillam suam, alius uero ad negociationem suam,ut tandem perue-
nirent oẽs in locũ suum,ubi nunc iudiciũ sine misericordia fit illis, quia hic
non fecerũt misericordiam. Populus autem uulneratus uisa illorum quidẽ
tanta cupiditate,sęuitia,& crudelitate, horum autẽ tam magna negligentia,
duritia,& inhumanitate,quo ad magnam sui partẽ, ꝓ dolor incidit in phre
nesim ac furorem. Et phreneticorum ac furentium more, oĩa fidei nostræ
christianæ ac religionis mysteria, conculcare, blasphemare, negare,denu-
dare & prophanare cœperunt,diuinissima Christi sacramẽta, Apostoloꝝ
traditiones,sanctas ecclesiæ cerimonias,sacroꝝ conciliorum decreta,sum-
morum pontificũ & episcoporum authoritatẽ, patrum præcepta,maioꝝ
admonitiones,opera pœnitentiæ,uitam regularẽ,merita, deniq; oĩa bona,
præter unam nescio quã temerariam,confictamq; fiduciam,patribus quidẽ
inuisam, somniatam autẽ ab uno misero Martino Luthero, qui uelut alter
Ecle. 47. Hieroboam peccare fecit Israel dei, & germanicam strenuãq; decepit gentẽ
3. Re. 14. alioqui ad bonũ ualde ꝓpensam, & Lutheri erroribus certe indignissimã.
Samaritanus uero custos solus nostros miseratos errores, solus laborem
& dolorem considerans, qui nisi custodierit ciuitatẽ frustra uigilant custo-
Psal.126. des, qui nõ dormitat nec dormit,custodiens Israel suum,nouissime diebus
120. istis uidens uidit afflictionẽ populi sui, & gemitum eius audiuit.uidit uul-
nera,uidit nuditatem,& uidens misericordia motus est.Et mirificans mise-
ricordias suas,appropians alligauit uulnera eius, spem salutis conferendo,
fundens oleum & uinum:sic usus misericordia, quod iustitiæ(ut uidimus)
non fuit oblitus. Et ꝑꝑ semetipsum & ꝑꝑ merita passionis suæ (quod est
imponere sauciatum super iumentum suum)duxit ĩ stabulũ seu diuersoriũ,
pręter hoĩum merita,spem,& opinionẽ duxit in conciliũ,quod diuersoriũ
& infirmitorium est,ad quod solitus est dñs ducere populũ suũ, quoties ei
compassus,uulnera ipsius sanare uoluit,curam illius agens. Quandoquidẽ
Exo.3. per concilia tanquam ꝑ ultimam medicinã, & postremũ remediũ,maxima
quęq; uulnera populi christini sanata fuisse,& legimus, & audimus:curatas
calamitates maximas, extincta summa incendia. Itaq; spes salutis data est,
populi christiani alligata sunt uulnera non sanata, sanationis enim glo-
ria uobis patres reseruata est. ad quam tam magnam, immo uero maxi-
Mat.20. mam gloriam, multi quidẽ sunt uocati,ex multis aũt uos pauci electi. gau-
dete & exultate quia ꝑ uos paucos salus hec tã magna, tam necessaria, tam

desiderata populo tam uulnerato, conferenda est. Nec.n. differentia est in 1. Mac. 3.
conspectu dei cœli liberare ĩ multis & in paucis, qm̃ nõ in multitudine exer
citus uictoria belli, sed de cœlo fortitudo est. Ita nõ in multis medicis salus
est populi ægroti, sed dñi est salus, ut sit super populũ suum benedictio sua. Psal. 3.
ipse.n. est qui medetur, & p uos paucos manus eius sanabunt, dũmodo Sa
maritani præcepta seruare uelitis & monita, pro salute populi expendẽdo
duos huius rei gratia susceptos denarios, duplici (quam habetis) diffiniendi
dogmata reformandiq; mores utentes potestate. Nisi forte Samaritani prę
ceptis surdos uos exhibentes, & tanta corona uos iudicantes indignos, rei
(quæ omnino facienda est) gloriam, ad alios transferre negligendo curetis.
quasi pretiosos oblatos thesauros per ignauiam accipere recusantes. Attñ
hortamur uos, inquit apostolus Paulus in epistola hodierna, ne ĩ uacuum 1. Cor. 6.
gratiã dei recipiatis. ait.n. tpe accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te.
ecce nunc tempus acceptabile Patres, ecce nunc dies salutis. nemini dantes
ullam offensionem negligentię, socordiæ aut timiditatis, ne dicam summæ
potius crudelitatis. Ne uituperetur tam magnũ ministerium uestrum, tam
excellens, tam præclarum. si.n. uos qui populi Christiani patres & conso-
latores estis, eius uicem non doletis, ipsius nõ misereminí, quis alius uicem
ipsius dolens, miserebitur eius? si modo & hic non, quando hic miserendi
gr̃a conuenistis oẽs, ubi & qñ ergo? siquidem nunc tempus est acceptabile,
nũc dies est salutis, hic & nũc locus & tẽpus est miserendi eius. tempus pu-
tationis aduenit, uox turturis audita est in terra nr̃a. gemebũda uox afflictę Canti. 2.
ecclesiæ matris uestre, ad cœlum usq; perueniens, audiri debet in auribus ue
stris, peruenire ad cor uestrũ, potissimũ nunc, qñ spẽs daẽ salutis, qñ populi
Christiani alligata sunt uulnera, qñ principes nr̃i insperatas consequuntur
uictorias, & in proximo est, ut ad gregem redeant hactenus deceptæ erran
tesq; oues. Quãdo infidelium populorũ & regũ apud Indos nouas ad fidẽ
audimus conuersiones. Quando deniq; oĩa uobis arridere uidenẽ: uos.n. Mat. 5.
estis nõ solum lux mundi pp doctrinam & dogmata, sed etiam sal terrę pp
reformãdos hoĩum abusus, tollendasq; morum corruptiones. oĩs quippe Gene. 6.
caro corrupit uiam suam. corruptęq; sunt cicatrices à facie insipientiæ nr̃æ. Psal. 37.
quòd si ab ordine literę sumere argumentũ licet, prius estis sal terræ, quàm
sitis lux mũdi. ait.n. uos estis sal terræ, deinde paucis interpositis, subiungit
uos estis lux mũdi. si ergo p fidei doctrinam uultis esse lux mundi, si ad iu-
stitiam plurimos erudire, si tanquã stellæ lucere in perpetuas æternitates, ne
lapides clamẽt, estote ẽt sal terræ, estote morũ reformatores, & sic luceat lux Dani. 12.
uestra corã hoĩbus, ut audita doctrina, uidentes opera & reformationẽ ue-
stram bonã, glorificent patrẽ uestrum, qui in cœlis est, memores q accensa Mat. 5.
lucerna nõ in abscõdito ponitur, nec sub modio. ardensq; candela nisi inflã
mata luceat, fumans fœtet, atq; uehemẽter molestaẽ, & si sal infatuatum fue Ibidem.
rit saliendiq; uirtutem amiserit ad nihilum ualet ultra, nisi ut mittatur foras,
& conculcetur ab hominibus: memores quòd ficui illi secus uiam existẽti, Ibidem.

Mat. 21. quæ esurienti domino folia tantum non fructum protulit, dictū fuerit, nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum: quæ (ut Marcus refert) propterea arefacta est à radicibus. denique qui in uno peccauerit, factus erit omnium (quanto magis duorum) reus. ubi ergo necessitas est salutis, tempus est acceptabile, misericors & miserator dominus exaudire & adiuuare pollicetur, nemo pusilli animo ductus, talentum sibi creditum in sudario reponat, aut in terra fodiens, ipsum abscondat, ne ex suo ipsius ore seruus nequam infidelis à domino iudicetur, nemo ueritatem Dei in iniustitia detineat, ne inexcusabilis sit, obscureturq; insipiens cor eius, atq; tradatur in reprobum sensum. Nemo deniq; misericordiam dei abscondat à concilio multo, ab ecclesia magna, ne abscondantur ab eo miserationes diuinæ, circundent eum mala quorum non est numerus, cōprehendatur ab iniquitatibus suis, & non possit ut uideat, multiplicentur super capillos capitis eius, & derelinquatur à corde suo. Siquidem omne generale concilium spectaculum factum est mundo angelis, & hominibus. Positum est in signum cui cōtradicitur, ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes, ut qui probati sunt, manifesti fiant. Positum est in ruinam & in resurrectionē multorum in Israel dei. date operam patres, ut in resurrectionem non in ruinam positi sitis. non obdurantes corda uestra, sicut in exacerbationē secūdū diē tentationis in deserto, ubi tentauerunt eum patres uestri, ut probarent & uiderent opera & terribiles eius punitiones, quibus ideo iurauit in ira non intraturos eos in requiem suam. ponentes interim in cordibus uestris de manu uestra requirendos esse omnes quæ posthac (ob remedij defectum) perierunt animæ, dicente Ezechiele de manu speculatorū requirendos esse pereuntes. quid profuit malis agricolis debitos uineæ fructus non reddere in tempore ipso, atq; ad habendum hæreditatem (quā propterea amiserunt) coniurasse in dominum uineæ nisi ut ex sua ipsorum sententia male perderentur, & uinea alijs locaretur agricolis, qui redderent fructus temporibus suis? parum profuit Iehu regi Israel ex mandato domini abstulisse cultum Baal, sacerdotesq; eius occidisse, atque delesse impiam domum infidelis Acab, qui uenditus fuerat ut faceret malum, dimissis interim uitulis aureis, quos maiores natu, principes populi & ipse adorabant, & regi Ioas eius nepoti ac successori uehementer irascitur moriturus propheta domini; currus Israel & auriga eius, eo quòd iussus in uerbo domini sagittis percutere terram, percusserit tantum ter, atque stetisse, quoniam si percussiset quinquies autem septies, deuastasset Syriam. Ita nunc patres nō admodum multum prodesset, quasi tantum ter sagittis uestris terram percutientes, damnasse cunctas hæreses, errores omnes, si tamen (quod absit, quod Deus omen auertat) remanere contingat abusus maximos, quos nemo non uidet, qui sunt huius temporis uituli aurei quos uiri ecclesiastici, maiores populi, ne dicam ecclesiæ principes adorant in malum suum.

Marginal references: Mat. 21. / Mar. 11. / Iaco. / Luc. 19. et Mat. 25. / Rom. 1. / Ex ps. 39. / 1. Cor. 4. / Luc. 2. / Psal. 94. / Ezech. 33. / Math. 21. / 4. Reg. 9. / 4. Re. 13.

ſuum & eccleſię ſcandalum, cum certiſsimum ſit, huius infelicis tpis errores propter abuſus ortos fuiſſe, propter abuſus ſumpſiſſe incrementū, & ꝑpter abuſus penè in tota eccleſia diſſeminatos eſſe. Et niſi abuſus tollantur, uix ceſſabunt, quę ꝑ ueſtram diffinitionē damnatæ ſunt, & damnabunť hęreſes, imo ut uero ſimile eſt (dracone id efficiente) alīj naſcentur errores, multo plures atq; peiores. Si ergo fidei Chriſtianæ zelus uos comedit, ſi populi deſpoliati, uulnerati, & ſemimortui uicem doletis, ſi eccleſiaſticę authoritati maxime conſultum eſſe uultis, & deniq; ueſtro officio non deeſſe, uni nunc reformationi uacate, uni reformationi incūbite, & ſaltē ſerò ægrotis medicinam parate: nā mala per longas conualuere moras, nunquid.n. unam tātū benedictionē habetis patres, ut de dogmatibus tam diligenter agētes, de moribus aut parum aut nihil agatis? nō contentemini una benedictione patres, non contentemini ſola doctrina, non contentemini ſolis dogmatibus. nos enim non contentabimur, & ab hac lucta non ceſſabimus, & uos hinc nō dimittemini quouſq; per reformationem nobis benedicatis. quid enim prodeſt homini (ait canon) recte docere, & ſuo errore non pollui, qui conſenſum præbet erranti? erranti quippe conſentit, qui (ad reſecanda quę corrigi debent, non occurit. Nam error cui non reſiſtitur, approbať, et ueritas quę minime defenſatur, opprimitur. Negligere quippe, cū poſsis perturbare peruerſos, nihil aliud ē, quā fouere, nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ qui manifeſto facinori deſinit obuiare, & ut decretalis habet, licet Hely ſūmus ſacerdos ī ſe bonus exiſteret, quia tn̄ filioꝶ exceſſus efficaciter nō corripuit, & in ſe, & ī ipſis animaduerſionis diuinę uindictā excepit, dū filījs in bello peremptis, ipſe de ſella corruens, fractis ceruicibus expirauit. Diſtin. 83. c. quid. c. errant. c. cōſcietię c. licet beaty. d ſimo.

Eia ergo agite nunc patres, & iam reformandis corruptis moribus accingemini, accingemini inquam, & eſtote uiri potētes, quoniam melius uobis eſſet mori in hoc ſancto bello, quàm ueſtra culpa uidere tot mala gētis noſtrę & ſanctorum, ſicut ſcitis uoluntatē eſſe in cœlis, ita facite: incipientes uidelicet à ſanctuario dei, à quo ſicut olim uita & oīa bona, ita nunc mors & mala cuncta procedūt. Conſecrate manus ueſtras deo, percutite ſepties, ut deuaſtetis excelſam inimicam Syriam, nō timeatis, qui domini ſunt, iuſti ſunt uobis. quod ſi timendum eſt, & propter infirmitatem carnis ueſtrę timere oportet, timere illum qui terribilis eſt in conſilījs ſuper filios hominum: illum timete, qui poſtquam occiderit, poteſtatem habet mittere in gehennam. timete dominum, quia timor domini ipſe eſt theſaurus eius, eſt fons uitæ, & à peccato & à morte liberat. Sed iam dicendi finem faciamus, ſi tamen pro ratione temporis & loci, prius admonuero paucis dominationes ueſtras, ut meos obſeruandiſsimos patres, Reuerendiſsimos dn̄os. 1. Mac. 3. Ezech. 9. Exo. 32. Pſal. 65. Luc. 12. Eſa. 33. Proue. 14

O paſtores dominici gregis, uineæ domini ſabaoth cultores, Populi Chriſtiani patres & medici, belli domini duces ac bellatores. grande opus incepiſtis, quod perficientes, grandem accepturi eſtis coronam. non relinquatis hoſtes à tergo, non relinquatis incurata uulnera, nō relinquatis im-

perfectum opus, sic pugnate cum antiquo serpēte ut eo prostrato & ipsius destructis munitionibus, accipiatis regnum æternum, sic nobis ægrotanti
1. cor. 9. bus, gementibus, & auxilium uestrum implorantibus medelam adhibite, ut uulnera nostra curentur, sic deniq; currite, ut comprehendatis. currite inquam, non quasi in incertum pugnate, non quasi aerē uerberantes. Vulnera sanate, non quasi super sanantes, sæuiente nūc plaga, murum uos opponite pro domo Israel atque tanquā naturales legitimiq; patres uicem dolete pereuntium filiorum. Vineam domini Sabaoth uobis creditam dissipatā,
Ezech. 13. exterminatam, sanctissimis legibus sepite, uallate, murate. errantes reducite
Zach. 11. oues, non derelinquentes gregem, ut pastores idolum. nolite tot ac tantorum laborum amittere præmium, nolite ponere maculam in gloria uestra, nolite cum Iuda abire retrorsum, tam magnam gloriæ amittentes coronam. Seminate dum tempus habetis, suo enim tempore metetis non deficientes, labor enim uester non erit inanis, eritq; merces operi uestro, quando Samaritanus (qui uobis curandum populum credidit) redierit,
Luc. 6. quādo mensuram bonam, & confertam, & cogitatam, & supereffluentem dabunt in sinum uestrum. quando uobis pastoribus, uobis inquam pastoribus dicturus est ipse princeps pastorū. Vos estis qui permansistis mecū
Luc. 22. in tentationibus meis, & ego dispositum habeo uobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meā in regno meo.
Apo. 14. Tunc, quando dixerit spiritus ut requiescatis à laboribus uestris, quando absterget Deus omnem lachrymā ab oculis sanctorum, ut non sit amplius
Apo. 21. nec labor, nec luctus, nec timor, sed nec ullus dolor. Tunc consummata omni tentatione, non dico accedent angeli ad ministrandum uobis. quin
Luc. 4. immo accedet ipse dominus Angelorum, & transiens ministrabit uobis
Luc. 12. regnum. quod nobis ministrare dignetur ipse, cui hodie angeli ministrant. qui hodie de hoste triumphat, & de eo triumphare nos docet. qui militiæ nostræ, laborumq; nostrorum fidelis est Deus retributor benedictus, & laudabilis, & gloriosus in secula. Amen.

DIXI.

